MUFADDAL BİN SELEME

Lügat, nahiv ve fıkıh âlimi. Tam ismi, Mufaddal bin Seleme bin Âsım ed-Dabî'dir. Künyesi, Ebû Tâlib olup, aslen Kûfeli olduğu için Kûfî, nahiv âlimi olduğu için Nahvî, lügat âlimi olduğu için Lügavî denilmiştir. Hanefî mezhebinde olup, Bağdâd'da Horasan Kapısı'ndaki evinde otururdu. Kendisi, Ehl-i Beyt'ten olup, baba ve dedeleri, ilimleriyle meşhûrdu. Oğlu da, Şafiî fıkıh âlimleri arasında yer aldı. Mufaddal bin Seleme'den en son 290 (m. 903) yılında hadîs-i şerîf rivâyet edildi. Dolayısıyla bu târihten sonra vefât etmiş olduğu bildirilmektedir.

Mufaddal bin Seleme, asrının en tanınmış âlimlerinden ilim tahsil etti. Babası meşhûr nahiv âlimi Ferrâ'nın arkadaşı idi. O da onun gibi âlim, kırâat ve nahiv ilimlerine vâkıftı. Oğlunu da bu ilimlerde yetiştirdi. Babasından başka, Amr bin Şebet, Muhammed bin Şeddâd, Ya'kûb bin İshâk bin Ebî İsrail ve Ebû Abdullah bin Arabî'den ilim tahsil edip, bir kısmından hadîs-i şerîf rivâyet etti. Zekî ve üstünlükler sahibi olan Mufaddal bin Seleme, zamanındaki Abbasî vezirlerinden İsmail bin Bülbül'le dostluk kurdu. Ona nasîhatlerde bulundu. Nahiv ve lügat ilmindeki üstünlüğü ve ahlâkının güzelliği ile herkesin sevgisini kazanmıştı.

Mufaddal bin Seleme'den de bir çok âlim ilim öğrenip, hadîs-i şerîf rivâyet etti. Şafiî fıkıh âlimi olan oğlu Ebû Tayyip Muhammed bin Mufaddal ve Muhammed bin Yahyâ Solî bunlardandır.

Birçok ilim dallarında âlim olan Mufaddal bin Seleme, din ve âlet (dîne yardımcı ilimler) ilimlerinde pek kıymetli kitaplar yazdı. Bir kısmı basılan eserlerinden ba'zıları şunlardır:

El-Bârifi' ilm-ül-lüga, Kitâb-ül-fâcir, Kitâb-ül-avd ve'l-melâhî, Kitâb-ü cilâ-üş-şibh, Kitâb-üs-sayf, Kitâb-ü ziyâ-ul-kulûb fî meâni-ül-Kur'ân, Kitâb-ül-istikâk, Kitâb-üz-zer'î ve'n-nebât, Kitâb-ü halk-ül-insân, Kitâb-u mâ yuhtâc-u ileyh el-Kâtib, Kitâb-ül-maksûr ve'l-memdûd, Kitâb-ul-medhâl ilâ ilmin-nahv.

□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□

1) Târîh-i Bağdâd, cild-13, sh. 124

2) Vefeyât-ül-a'yân cild-4, sh. 205, 206

3) Nüzhet-ül-elibba, sh. 265

4) Bugyet-ül-vuât, sh. 396

5) Mu'cem-ül-üdebâ, cild-19, sh. 163

6) Keşf-üz-zünûn, sh. 216, 1091, 1443, 1445, 1461, 1644

7) İzâh-ül-meknûn cild-1, sh. 5, 2, 272, 333

8) Mu'cem-ül-müellifîn cild-12, sh. 314

9) El-A'lâm cild-6, sh. 279